

SolarWind Finland Oy

SolarWind Finland Oy:n ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamispyyntö 24.1.2024
(POSELY/349/2024)

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-MENETTELY) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA

HANKE

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahanke, Rautalampi

HANKKEESTA VASTAAVA

SolarWind Finland Oy (Y-tunnus 3187547-5)

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava on 24.1.2024 pyytänyt Pohjois-Savon ELY-keskukselta (ELY-keskus) päätöstä, tuleeko heidän suunnitteilla olevaan tuulivoimahankkeeseensa soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). ELY-keskus ratkaisee YVA-menettelyn soveltamistarvetta koskevan asian YVA-lain 3 §:n 2 momentin ja 13 §:n tarkoittamalla yksittäistapauspäätöksellä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle tiedot hankkeesta em. tarveharkintapyynnön yhteydessä 24.1.2024. Lisäksi hankkeesta vastaava on ELY-keskuksen pyynnöstä täydentänyt tietoja 28.3.2024. Hankkeesta vastaava on kuvannut hanketta ja sen vaikutuksia sekä hankealueen ympäristön nykytilaa seuraavasta ilmenevällä tavalla. Yhteenveto on ELY-keskuksen koostama.

Hankkeen kuvaus

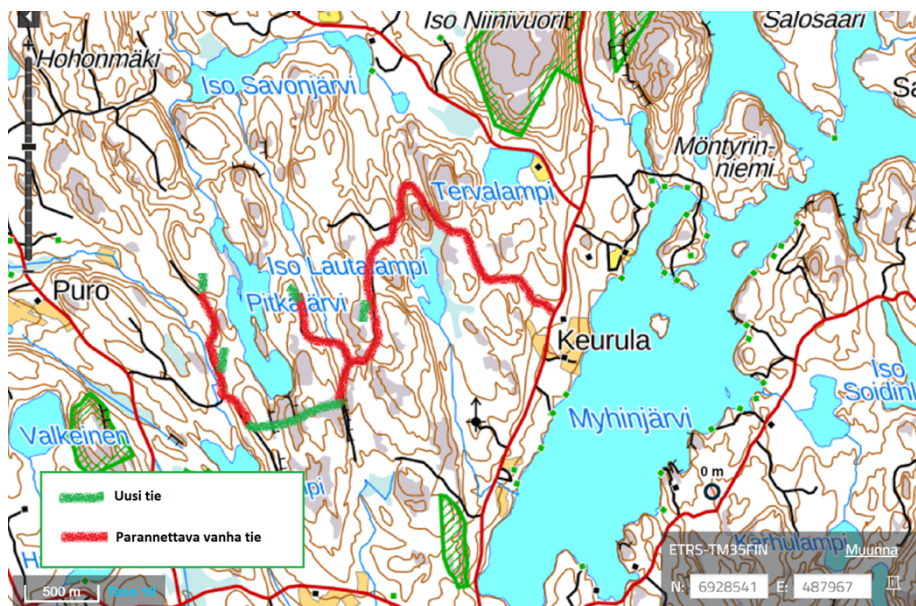
Hankkeesta vastaava suunnittelee tuulivoimapuistoa Rautalammin Pitkäjärvenkankaan alueelle. Hankealue sijaitsee noin 15 km etäisyydellä kunnan keskustasta etelä-lounaaseen. Hankealueen pinta-ala on noin 300 ha.

Hankealueelle suunnitellaan sijoitettavaksi enintään viisi tuulivoimalaa, joiden napakorkeus on 175 m ja roottorien siivenpituus 86 m (kokonaiskorkeus 261 m). Yksittäisen tuulivoimalan enimmäisteho on 7,2

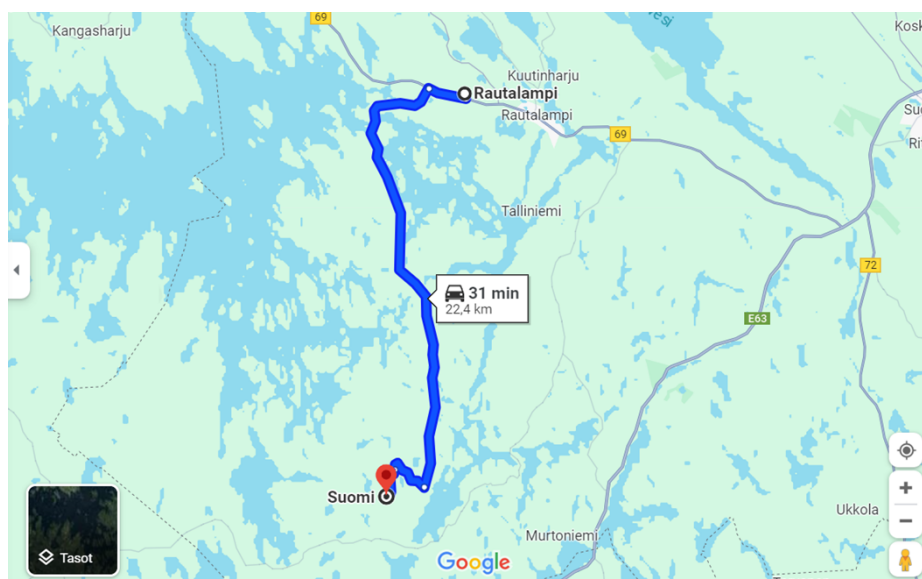
[illegible]

Hanketta varten uutta tietä rakennetaan noin 800–900 metriä ja vanhaa tietä parannetaan noin 6 km. Nämä tiedot tarkentuvat suunnittelun edetessä, kun lopulliset voimaloiden paikat ovat selvillä. Olemassa olevia teitä levennetään ja kantavuutta parannetaan. Teiden kantavuus ja geometria mitoitetaan hankkeen myöhemmässä vaiheessa valmistuvien voimalavalmistajan ohjeiden ja vaatimusten mukaisesti. Kuvassa 2 on esitetty hankkeen alustava tiesuunnitelma.

31.5.2024

Kuva 2. Alustava tiesuunnitelma.

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimalat on alustavasti suunniteltu liitettäväksi Savon Voima Verkko Oy:n 110 kV sähköverkkoon noin 31 km etäisyydellä hankealueesta (Kuva 3). Liittymä toteutetaan maakaapeloinnilla olemassa olevien teiden sivuun. Yhteensä kaapeloitaan sijoitetaan 3–4 (20–36 kV) keskijännitekaapelia. Ympäristövaikutukset ovat tällä tavalla tehtynä pienemmät kuin ilmajohtolla. Alustava kaapelireitti kulkee voimaloilta olemassa olevia metsäautoteitä ja yksityistietä myöten Konnekoskentielle, jota pitkin Kivisalmentielle ja sitä myöten Savon Voima Verkko Oy:n sähköasemalle noin 3 km Rautalammin länsipuolelle. Sähkönsiirtolinjaa varten laaditaan luontoselvitykset hankealueella ja tarvittaessa koko matkalla.

Kuva 3. Alustava sähkönsiirtoreitti kartalla.

Hankealueen nykytilakuvaus

Hankealue on tyypiltään metsämaamaista metsätalous aluetta. Alueella on myös pieniä suoalueita. Puusto on enimmäkseen havupuumetsää. Alueella ei ole asutusta. Korkeuserot ovat alueella kohtalaiset, korkeimpien huippujen noustessa noin 180 m merenpinnasta. Kyseisellä alueella on 583 m maksimikorkeudenrajoitus Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n mukaan.

Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu aluevarauksia tai muita merkintöjä. Lähimmät vapaa-ajan kaavoitukset ovat turva-alueen ulkopuolella. Lähin talo on noin 1,3 km päässä lähimmästä tuulivoimalasta.

Alueen läheisyydessä on Vällilammenvuoren ja Iso Niinivuoren luonnonsuojelualueet. Lähimmät voimalat on suunniteltu noin 900–1300 m päähän näistä luonnonsuojelualueista. Lähin soidensuojelualueen täydennyskohde Rajavuorensuo sijaitsee noin 4,5 km kaakkoon lähimmästä tuulivoimalasta. Pitkäjärvenkankaan alueella sijaitsee useita metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Nämä otetaan huomioon voimaloiden sijoittelussa sekä teiden ja maakaapelireittien suunnittelussa. Hankealueen lähellä lounaispuolella sijaitsee myös kaksi yksityisten mailla olevaa luonnonsuojelu aluetta, Vällilammenvuori ja Juhanvuori. Näiden läheisyyteen ei kohdistu rakentamista. Saahkari-Myhinpään maisematien etäisyys on noin 2 km lähimmästä voimalasta itäkaakkoon.

Lähimmät lintujen muuttoreitit (BirdLife Suomi, Lintujen päämuuttoreitit Suomessa-päivitys 2023); laulujoutsenen syysmuuttoreitti noin 20–25 km lounaaseen, kurjen syysmuuttoreitti noin 45 km länteen ja kuikan kevätmuuttoreitti noin 40–45 km länsilounaaseen Pitkäjärvenkankaan hankkeesta. Maakunnallisesti tärkeä lintualue Rastunsuo sijaitsee noin 24 km päässä pohjoisessa.

Tiet, sähkölinjat yms. tehdään vuokratulle alueelle, luonnonsuojelualueille tai niiden läheisyyteen ei tehdä toimenpiteitä. Lähimmät Etelä-Konneveden kansallispuiston alueet sijaitsevat noin 5 km päässä voimaloista. Tarkempi biologinen ja geologinen kartoitus vaikutuksista tullaan suorittamaan projektin aikana.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tehdään seuraavat luontoselvitykset:

- kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- suurpetoselvitys
- liito-oravaselvitys
- saukkoselvitys
- lepakkoselvitys
- viitasammakkoselvitys
- pesimälinnusto
- metsäkanalinnut
- päiväpetolinnut
- pöllöt sekä
- linnuston kevät- ja syysmuutto.

31.5.2024

Hankkeesta vastaavan arvio ympäristövaikutuksista

Hankkeella on vaikutuksia ympäristöön, ja ne muodostuvat pääasiassa maiseman muuttumisesta, luontoon kohdistuvasta vaikutuksesta ja melusta, roottorin lapojen näkymisestä sekä rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Liikenne tullaan järjestämään alan tuntevan kuljetusliikkeen johdolla. Hankesuunnitelmassa on esitelty alustavat kuljetusreitit voimaloille.

Voimaloiden paikat on alustavasti valittu siten, että etäisyys lähimpiin asutuksiin tai kesämökkeihin on yli 1300 m ja jokaisen voimalan rakennustoimia varten on varattu noin 1 hehtaarin maa-ala. Tarkemman kaavoituksen (mm. melu- ja välkemallinnuksen ja naapurien kuulemisen) seurauksena yksittäisten voimaloiden paikkoja saatetaan muuttaa suunnitellusta.

Näkemäalueanalyysin mukaan Pitkäjärvenkankaan voimalat eivät juurikaan näy Etelä-Konneveden kansallispuiston maa-alueille, mutta voimalat näkyvät useasta kohtaa Konneveden järveltä ja sen rannoilta. Näkemäalueanalyysin perusteella alueen metsät ja maastonmuodot rajoittavat voimaloiden näkyvyyttä ympäristöön merkittävästi. Etelä-Konneveden kansallispuisto sijaitsee noin 5–20 km etäisyydellä Pitkäjärvenkankaan voimaloista. 5–10 km etäisyydellä voimalat voivat vielä erottua maisemasta selkeästi. Yli 10 km etäisyyksillä tämän kokoluokan voimalat sulautuvat yleensä hyvin maisemaan, vaikka tarkkaan katsottuna voimalat voi vielä erottaa horisontista. Pitkäjärvenkankaan tuulivoimapuistosta on tehty neljä havainnekuvaa, joiden avulla voidaan arvioida voimaloiden maisemavaikutusta. Havainnekuvat on tehty WindPRO ohjelmistolla, joka sijoittaa tuulivoimalat suunnitelluille voimalapaikoille tuulivoimapuiston ympäristöstä otettuihin valokuviin. Havainnekuvat huomioivat maastonmuodot Maanmittauslaitoksen Korkeusmalli 10 m:n mukaan. Havainnekuviissa näkyvät voimalat vastaavat voimalatyyppejä Vestas V172-7.2MW (roottorin halkaisija 172 m) ja napakorkeutta 175 m. Havainnekuvia tehdään kaavoituksen yhteydessä lisää erityisesti Etelä-Konneveden kansallispuiston suunnalta.

Alueen läheisyydessä mahdollisesti olevat lintujen pesimäalueet ja muuttoreitit kartoitetaan kaavoituksen yhteydessä lintuselvityksessä ja ne otettaisiin huomioon voimalapaikkojen sijoittelussa. Konneveden kansallispuistoon suurin vaikutus on voimaloiden näkyminen. Vällilammenvuoren sekä Iso Niinivuoren luonnonsuojelualueiden läheisyyteen tulee lyhytaikaista häiriötä lähinnä rakentamisajan liikenteestä. Luonnonsuojelualueille ja niiden välittömään läheisyyteen ei kohdistu rakentamista.

Projektin aikana suoritetaan lisäksi tarkentava melu- ja välkemallinnus, laaditaan valokuvasovitteet maiseman muuttumisen mallintamista varten sekä tarkennetaan projektin muut biologiset ja geologiset vaikutukset.

Rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista (parannetaan

31.5.2024

tarvittaessa) ja aivan voimaloiden läheisyyteen rakennettujen uusien kulkuväylien kautta. Nämä tiestön parannukset sekä uudet tiestöt tullaan tarkentamaan kaavoituksen yhteydessä.

Rakennuttaja sitoutuu poistamaan alueelta kaikki rakennusaikaiset jätteet, sekä lisäksi erityisen purkurahaston muodossa takaamaan voimaloiden purkamisen ja alueen maisemoinnin voimaloiden elinkaaren päätyttyä.

Puolustusvoimat ja Suomen Turvallisuusverkko Oy (STUVE) ovat antaneet hyväksyvän lausunnon. Fintraffic Lennonvarmistus Oy karttatiedoston mukaan turbiinit eivät aiheuta ongelmia lentoliikenteelle.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeesta koilliseen sijaitsee SolarWind Finland Oy:n oma Tervalamminvuoren tuulivoimahanke. Lähimpien voimaloiden etäisyys on alustavien suunnitelmien mukaan noin 15,5 km. Etäisyys on sen verran suuri, että hankkeita on vaikeaa nähdä maisemassa yhtä aikaa. Konnevedeltä voi olla mahdollista jostain paikasta nähdä molemmat hankkeet hyvissä olosuhteissa.

Rakenteilla oleva Pieksämäen Niinimäen tuulivoimahanke sijoittuu lähimmillään noin 14 km etäisyydelle kaakkoon Pitkäjärvenkankaan lähimmästä voimalasta. Pieksämäen Sarvikankaan tuulivoimahanke sijaitsee noin 16 km etäisyydelle eteläkaakkoon lähimmästä Pitkäjärvenkankaan voimalasta. Fingrid Oyj:n järvilinjahankkeen etäisyys Pitkäjärvenkankaan lähimmästä voimalasta on noin 38 km itään. Kaikkien näiden hankkeiden etäisyys Pitkäjärvenkankaan hankkeeseen on niin suuri, että merkittäviä yhteisvaikutuksia ei pitäisi tulla.

Hankkeesta vastaavan näkemys YVA-menettelyn soveltamistarpeesta

Hankkeesta vastaava on pyytänyt ELY-keskukselta päätöstä hankkeen YVA-tarpeesta. Hankkeesta vastaava ei ole kuitenkaan tuonut esiin omaa näkemystään YVA-menettelyn tarpeellisuudesta ko. hankkeessa.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Ennen YVA-päätöksen tekemistä Pohjois-Savon ELY-keskus on varannut Rautalammin kunnalle mahdollisuuden esittää omat näkemyksensä hankkeesta vastaavan toimittamista tiedoista, YVA-menettelyn soveltamistarpeesta sekä muista päätöksenteossa mahdollisesti huomioon otettavista seikoista. Lausuntopyyntö on lähetetty myös Pohjois-Savon liitolle ja Metsähallitukselta. Metsähallitus ilmoitti 24.4.2024, että ei anna lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta. Myöskään Pohjois-Savon liitto ei jättänyt lausuntoa.

Rautalammin kunnanhallitus toteaa ympäristölautakunnan tekemän esityksen pohjalta 24.4.2024 antamassaan lausunnossa seuraavaa.

31.5.2024

Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Hankealue sijaitsee Myhinpään-Häkkilän-Savonjoen kyläkuntien välisellä alueella. Kahden (2) kilometrin säteellä on useita asuntoja ja vapaa-ajan asuntoja ja melumallinnuksen mukainen 40 dB:n raja-alue kulkee lähimpien asuinrakennusten vierestä. Rakennusten lisäksi hankkeen vaikutusalueella on Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavassa osoitettuja rantatontteja lomarakentamista varten sekä Hännilän ranta-asemakaava matkailutoimintaa palvelevaa rakentamista varten. Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaehdotuksessa esitetty hankealue on osa luonnon ydinaluetta. Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -alueiden ja luonnonsuojelualueiden keskittymiä sekä muita maakunnallisesti merkittäviä monimuotoisimpia luontoalueita ja järviluontokokonaisuuksia. Kehittämisperiaatteen mukaisesti alueiden käytössä edistetään luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelualueiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä.

Alueen sijainnin osalta on tärkeää selvittää hankkeen vaikutukset läheisille luonnonsuojelualueille sekä erityisesti näiden elinympäristöjen väliselle ekologiselle kytkeytyneisyydelle. Lisäksi hankealue lukeutuu maakuntakaavassa matkailun ja virkistyskehitämisvyöhykkeelle, millä osoitetaan vähintään maakunnallisesti merkittäviä virkistyskehitämis- ja luontomatkailun alueita, joiden ytimenä on kansallispuisto tai muu luontomatkailun kohde. Matkailun ja virkistyskäytön kehittämisperiaatteen mukaan alueen käytön suunnittelussa edistetään ylikunnallisella yhteistyöllä yksityisten ja julkisten toimijoiden kesken kansallispuistojen, suojelualueverkoston, rakennetun kulttuuriympäristön, arvokkaiden maisema-alueiden sekä arkeologisen kulttuuriperinnön kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää hyödyntämistä. Hankealueella on olemassa olevaa virkistyskäyttöä. Pitkäjärvenkankaalla sijaitsee vanhaa polkuverkostoa ja hankealueen lähellä kulkee myös maakuntakaavassa osoitettu Sisä-Savon retkeilyreitti. Alueen nykyinen virkistyskäyttö ja mahdolliset vireillä olevat alueen kehittämissuunnitelmat tulisi selvittää.

Toimijan laatiman melumallinnuksen tulee olla riittävä pitäen silmällä myös sen, että voimalatyyppi saattaa vaihtua hankkeen edetessä, jotta voidaan varmistua, että meluvaikutukset pysyvät sallituissa rajoissa. Hankealueen syrjäisen sijainnin ja sitä kautta aikaisemman taustamelun vähäisyyden vuoksi tuulivoimaloiden tuottama ääni voi muuttaa äänimaisemaa voimakkaammin kuin rakennetussa ja liikennöidyssä ympäristössä. Näkemäalueanalyysin perusteella voimalat näkyisivät laajalla alueella järviltä ja rannoilta, myös kansallispuiston alueella sekä Häkkilän maakunnallisesti arvokkaassa kulttuurimaisemassa ja Saahkari-Myhinpään maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Kunnanhallitus on viitannut lausunnossaan ympäristölautakunnan näkemykseen, jonka mukaan olisi tärkeää toteuttaa kokonaisvaltainen ja yhtenäinen arvio Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksista, sillä hankealueella on useampia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja hankealueen läheisyydessä useita yksityisiä luonnonsuojelualueita, Konneveden-Kalajan-Niinivuoren Natura 2000 -alue sekä Etelä-Konneveden kansallispuisto. Rastunsuon lintualueen ohella Kalajanvuoren alue on myös merkitty maakunnallisesti

31.5.2024

tärkeäksi lintualueeksi (MAALI-alue) ja Konnevesi-järvi valtakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA-alue).

Lisäksi laajojen järviolueiden läheisyys, kulttuuriympäristön kannalta merkittävät maakunnalliset maisema-alueet, alueen ympäristössä sijaitseva vakituinen ja loma- asutus sekä muiden lähialueilla ja naapurikunnissa sijaitsevien tuulivoimahankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset ovat asioita, joihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitava.

Hankkeella olisi pitkäkestoisia ympäristövaikutuksia liittyen ainakin meluun, elinympäristöjen pirstoutumiseen ja maisemaan. Asutuksen sekä ympäröivien suojelualueiden suuren määrän ja laajuuden vuoksi vaikutukset voivat olla merkittäviä. Mikäli varsinaista YVA-menettelyä ei hankkeeseen sovelleta, tullaan kaavoituksen yhteydessä tekemään tarvittavat, mutta luonteeltaan osin yksittäisiä selvityksiä, jolloin vastuu kokonaisuudesta ja sen hallinnasta, selvitysten asianmukaisuuden ja riittävyyden arvioinnista sekä päätelmistä jää kaavoittajalle eli käytännössä kunnan harteille. Tämä ei ole mielestämme toivottava tilanne hankkeessa, jonka ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset voivat olla merkittäviä ja kunnan resurssit selvitysten arviointiin rajalliset. YVA-menettelyssä etuna on myös se, että hankkeen osalta arvioidaan kokoluokaltaan erilaisten toteutusvaihtoehtojen vaikutukset. Kansallispuiston läheisyyden vuoksi hanke on varsinkin maakunnallisesti merkittävä ja saattaa siten herättää myös hankkeen kokoluokkaan nähden tavanomaista laajempaa huomiota.

Rautalammin kunnanhallitus pitää YVA-menettelyä tarpeellisena. Kunnanhallitus korostaa, että Pitkäjärven hankkeen kaavoituksesta ei vielä ole tehty päätöstä. Ja asiassa aiotaan kuulla alueen asukkaita, jotka ovat laatineet asiasta myös vetoomuksen.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Pohjois-Savon ELY-keskus on ennen päätöksen tekemistä varannut hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden esittää kirjallisen vastineensa annetusta lausunnosta. Hankkeesta vastaava on 6.5.2024 ilmoittanut, ettei se näe tarvetta vastineen antamiseen.

ASIASSA SAATU MUU SELVITYS

ELY-keskukselle on päätöksentekomenettelyn aikana tullut yhteydenottoja yksityishenkilöiltä, jotka Rautalammin kunnanhallituksen tapaan ovat pitäneet YVA-menettelyä tarpeellisena hankkeessa. Näkemystä on perusteltu erityisesti seuraavilla seikoilla: 1) Hankkeen vaikutukset alueen luontoon, maisemaan ja asutukseen, 2) yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa sekä 3) hankkeessa tehtyjen luontoselvitysten puutteellisuudella.

YVA-lain mukaiseen yksittäistapauspäätöksentekomenettelyyn ei sisälly yleistä kuulemistä, kuten varsinaisessa YVA-menettelyssä, mutta edellä mainitut näkemykset ELY-keskus on huomionut päätöksenteossaan viran puolesta siten kuin voimassa oleva lainsäädäntö tätä edellyttää.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

SolarWind Finland Oy:n Rautalammin Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeessa **ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.**

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

YVA-lainsäädännön lähtökohdat ja soveltaminen Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeeseen

YVA-lain 3 §:n 1 momentin mukaan YVA-menettelyssä aina arvioitavat hankkeet ja niitä koskevat muutokset on lueteltu YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Päätöksentekohetkellä voimassa olevan hankeluettelon kohdan 7e mukaisesti YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeeseen silloin, kun rakennettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW.

YVA-lain 3 §:n 2–3 momenttien nojalla YVA-menettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa myös hankeluettelohanketta pienempään hankkeeseen, jos tämä todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelohankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on edellä sanotun lisäksi otettava huomioon hankkeen ominaisuudet vaikutusten luonne ja sijainti. Tarkastelussa on huomioitava myös mahdolliset yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä on säädetty tarkemmin YVA-lain liitteessä 2.

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahanke voimaloiden lukumäärä (5) ja hankkeen kokonaisteho (36 MW) jää alle YVA-lain hankeluettelon 7e -kohdassa säädettyjen raja-arvojen eikä hankkeeseen näin ollen sovelleta YVA-menettelyä suoraan hankeluettelon perusteella. Hankkeesta vastaavan tekemän YVA-tarveharkintapyynnön pohjalta on kuitenkin tarkasteltava sitä, voiko Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeesta aiheutua YVA-lain hankeluettelohankkeisiin rinnastettavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia sen sijainti, ominaisuudet ja vaikutusten luonne sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa huomioon ottaen.

Hankkeen sijainti

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeen hankealue sijaitsee Rautalammin kunnan eteläosassa, noin 15 km etäisyydellä kunnan keskustasta sekä noin 4 km päässä Hankasalmen ja noin 5 km päässä Pieksämäen kunnanrajoista. Suunnitellut voimalapaikat sijoittuvat Pitkäjärven ympärille.

Alueella on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, jossa alue on merkitty maakunnallisen virkistys- ja matkailuvyöhykkeen kehittämisperiaatemerkinä. Merkinnällä osoitetaan virkistykseen ja luontomatkailuun soveltuvia ja ko. käyttöön vakiintuneita vähintään seudullisesti merkittäviä alueita. Vyöhykemerkin tarkoitus on korostaa

31.5.2024

sen kattaman alueen virkistysarvoa ja tuoda tämä näkökulma huomioon otettavaksi vyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä. Muutoin hankealue sijoittuu maakuntakaavan ns. valkoiselle alueelle, jolle ei kohdistu maakuntakaavallisia intressejä.

Valmisteilla olevassa Pohjois-Savon Maakuntakaava 2040 2. vaiheen ehdotusaineistossa alue sijaitsee maakunnallisesti merkittävän matkailun ja virkistyskeuhon kehittämisvyöhykkeen kehittämisperiaatemarkinnän alueella. Lisäksi aluetta koskee maakuntakaavan alueen tai kohteen erityisominaisuutta kuvaava merkintä Laajat metsäpeitteiset alueet, jolla osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat metsäpeitteiset alueet, jotka ovat ja säilyvät ensisijaisesti metsätalousskäytössä. Aluetta koskee myös valmisteilla olevan maakuntakaavan kehittämisperiaatemarkintä Luonnon ydinalue, jolla merkittyjen alueiden käytössä edistetään luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelualueiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä. Tämän lisäksi alueen läheisyydessä sijaitsee kaksi yksityismaiden luonnonsuojelualuemerkintää, maa-aineisten ottoalueen merkintä sekä merkintä maa- ja metsätaloussvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Hankkeessa suunniteltu voimaloiden lukumäärä (5 voimalaa ja kokonaisteho 36 MW) ei ylitä maakuntakaavoissa esitettyä enimmäismäärää (voimassa oleva 8 kpl, suunnitteilla oleva 7 kpl), jonka ylittävät hankkeet vaativat maakunnallisesti merkittävänä maakuntakaavan tuulivoimapotentialimerkinnän.

Hankealueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Lähimmät kaava-alueet sijaitsevat hankealueesta noin 1,5 km luoteeseen (Etelä-Konneveden rantaosayleiskaava) sekä noin 2,5 km etelään (Armisveden-Vihtasen rantaosayleiskaava).

Hankealueen ympärille, alle 2 km etäisyydellä sijoittuu loma- ja vakituista asutusta, painottuen loma-asutukseen Pieni-Vahvasen, Pienen Savonjärven, Myhijärven, Korppisen sekä Vihtasen rannoille. Kyse ei kuitenkaan ole YVA-lain liitteen 2 kohdassa 2 mainitusta tiheään asutusta alueesta. Varsinaisella hankealueella ei ole asuin- tai lomakiinteistöjä.

Lähimmät luonnonsuojelualueet sijaitsevat vajaan kilometrin ja Konnevesi-Kalaja-Niinivuoren Natura-alue alle 1,5 km:n etäisyydellä hankealueesta. Etelä-Konneveden kansallispuisto sijaitsee lähimmillään vajaa 4 km:n päässä hankealueelta. Pienen Lauttalammen pohjoispuolella oleva Tervavuori ja sen lounaispuolella oleva mäki on merkitty Pohjois-Savon maakuntakaavan kohdemerkinnällä maa- ja metsätaloussvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (my 33.324, lisätieto Poski-projekti 09). Mäkien on todettu olevan luonto- ja maisema-arvoiltaan arvokkaita.

Pitkäjärven ja Lauttalampien ympäristössä on useita metsälain mukaisia arvokkaita elinympäristöjä, kuten jyrkäniteitä ja niiden alusmetsiä, karukkokankaita, soita ja pienvesien lähiympäristöjä. Pitkäjärven luoteispuolelta on tehty havaintoja liito-oravasta ja alueella on mahdollinen luonnonsuojelulain mukainen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

31.5.2024

Muista uhanlaisista lajeista alueella ei ole tietoa (lajitietokeskus, laji.fi). Alueella on tehty havaintoja metsosta ja teerestä. Hankesuunnitelman mukaan tuulivoimalat eivät sijoitu metsälain mukaisille alueille, liito-oravaesiintymän kohdalle tai maakuntakaavan my -alueille. Pitkäjärven eteläpuolelle suunniteltu tielinjaus kulkee osittain metsälakikohteiden läpi. Maakaapeloinnit on suunniteltu sijoitettavan olevien teiden yhteyteen. Teihin rajautuu pienialaisesti metsälakikohteita. Lintujen muuttoreitit eivät selvityksen mukaan kulje hankealueen läheisyydessä. Tuulivoimalat näkyvät suunnitelmien mukaan kansallispuiston vesimaisemassa jossain määrin. Alueen luonto- ja maisema-arvot tulee selvittää tarkemmin kaavan laadinnan yhteydessä ja varmistaa kaavassa luontoarvojen säilyminen alueella.

Suunnitellut tuulivoimalat sijaitsevat vesistöjen läheisyydessä ja hankealueella saattaa olla vesilain suojaamia pienvesiä. Hankkeen vaikutuksia vesistöihin ei ole alustavissa suunnitelmissa arvioitu. Teiden rakentaminen ja kunnostaminen sekä maakaapelien asentaminen vaikuttavat vesien johtamiseen alueella. Hankkeesta vastaavan tulee pyytää hyvissä ajoin ennen rakentamisen aloittamista lausunto vesilain mukaisen luvan tarpeesta ELY-keskukselta. Lausuntopyyntöön tulee liittää tuulivoima-alueen ajantasainen ja toteutettavaksi tarkoitettu vesienhallinta- ja vesiensuojelusuunnitelma.

Hankealueen läheisyyteen, alle 5 km etäisyydelle hankealueen länsipuolelle, sijoittuu valtakunnallisesti arvokas (MA1-v) Saahkari-Myhinpään-museotie, jonka maisema on myös valtakunnallisesti arvokas maisemanähtävyys. Hankealueen itäpuolella on maakunnallisesti arvokas Häkkilän kulttuuriympäristö, Häkkilä (MA1). Näitä kohteita koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueen kokonaisuudet ja ominaislaatu, ja alueen erityispiirteitä tulee vaalia. Valtakunnallisesti merkittävien alueiden (MA1-v) suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ELY-keskukselta ja museoviranomaiselta.

Hankkeen ominaisuudet ja vaikutusten luonne

Kokonsa puolesta Pitkäjärvenkanaan tuulivoimahanke alittaa YVA-lain hankeluettelossa säädetyt raja-arvot sekä rakennettaviksi suunniteltujen tuulivoimaloiden lukumäärän että niiden yhteenlasketun kokonaistehon osalta. Hankkeen vaikutusten on näin ollen katsottava lähtökohtaisesti jäävän hankeluettelossa mainittuja 10 voimalan tuulivoimahankeita vähäisemmiksi. Hankkeesta vastaavan ELY-keskukselle toimittamien tietojen perusteella Pitkäjärvenkanaan tuulivoimahankeella ei ole sellaisia erityisominaisuuksia, joiden perusteella sen voisi sanoa merkittävästi eroavan muista vastaavan kokoluokan (5 voimalaa) teollisista tuulivoimahankeista.

Hankeaineiston meluselvityksiin liittyvä aineisto on suppea, mutta riittävä YVA-päätöksenteon tueksi. Hankkeesta aiheutuvia meluvaikutuksia ja näin ollen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutusten syntymistä voidaan ehkäistä hankkeen myöhemmässä suunnittelu-, kaavoitus ja rakennuslupavaiheessa. Tehtyjen alustavien melumallinnusten perusteella

31.5.2024

lähimmät kiinteistöt sijoittuvat 40/45 dB-alueen läheisyyteen. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja voimaloiden sijoittelussa tulee huomioida tuulivoimaloiden ulkomelutasosta annetun Valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaiset ohjearvot pysyvän ja loma-asutuksen osalta. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakennuslupavaiheessa arvioitaessa melun vaikutuksia asutukseen tulee kiinnittää erityisesti huomioita kaikkiin niihin alueisiin, jotka mahdollisesti jäävät melualueiden (40/45 dB yö) läheisyyteen. Tuulivoiman välkevaikutukselle ei ole Suomessa määritelty ohjearvoja, mutta esimerkiksi Ruotsissa ohjearvo on 8 tuntia vuodessa tai 30 minuuttia vuorokaudessa. Tehdyn alustavan väkemallinnuksen perusteella hankkeen välkevaikutus ei ylitä em. 8 tunnin vuosiraja-arvoa lähimpien pysyvien tai loma-asutuksen kohdalla. Näkemäalueanalyysin perusteella alueen metsät ja maastonmuodot rajoittavat voimaloiden näkyvyyttä ympäristöön merkittävästi. Järvialueilla ja järvien rannoilla voimalat kuitenkin näkyvät. Huomioiden voimaloiden lukumäärä, hankkeen maisemallisia vaikutuksia kokonaisuutenaan ei voida pitää laajuudeltaan tai laadultaan niin merkittävänä, että vaikutuksia tulisi arvioida YVA-menettelyssä. Hankkeen jatkosuunnittelussa, kaavoituksessa ja rakennuslupavaiheessa on otettava huomioon melu-, välke- ja maisemavaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös mahdolliset yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa (mm. Rautalammin Tervalamminvuoren, Pieksämäen Niinimäen ja Sarvikankaan tuulivoimahankkeet sekä mahdollinen hankealueen läheisyydessä oleva maa-ainesten ottoalue).

Hankkeen tarkastelussa on huomioitava rakennettaviksi aiotun tuulivoima-alueen ohella myös tuulivoimatuotantoon olennaisesti liittyvät sähkönsiirtojärjestelyt. Hankkeesta vastaavan ELY-keskukselle toimittamien tietojen mukaan Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeessa suunniteltu sähköliityntäratkaisu edellyttää uuden noin 31 km pitkän 110 kV voimajohtolinjan rakentamista varsinaisen hankealueen ulkopuolelle. Sähkönsiirron järjestämisen voi katsoa lisäävän hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia. Hankkeen vaikutuksia kuitenkin vähentää osaltaan se, että voimaloiden liittäminen valtakunnan sähköverkkoon on suunniteltu toteutettavan maakaapelilla, joka sijoitetaan pääosiltaan jo olemassa olevien teiden sivuun. Sähkönsiirtolinjaa varten on laadittava riittävät ympäristö- ja luontoselvitykset ja niiden tulokset on huomioitava sähkönsiirtolinjan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeen välittömään läheisyyteen ei sijoitu muita olemassa olevia ja/tai hyväksytyjä tuulivoimahankkeita. Lähimmäksi Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeen suunnittelualuetta sijoittuvat Tervalamminvuoren tuulivoimahanke Rautalammillla sekä Niinimäen ja Sarvikankaan tuulivoimahankkeet Pieksämäellä. Hankkeet sijaitsevat noin 15–20 km etäisyydellä Pitkäjärvenkankaan hankkeesta. Hankealueiden välisen etäisyyden vuoksi yhteisvaikutusten ei voida katsoa muodostuvan sillä tavoin merkittäviksi, että tämä edellyttäisi YVA-menettelyn soveltamista Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeeseen.

Yhteenveto ja johtopäätökset

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Pitkäjärvenkankaan tuulivoimahankkeesta todennäköisesti aiheutuu vastaavan kokoluokan tuulivoimahankkeille tyypillisiä vaikutuksia ihmisiin, maisemaan ja luonnonympäristöön. Hankkeella ei kuitenkaan ole sellaisia sijaintiin, hankkeen ominaisuuksiin tai vaikutusten luonteeseen liittyviä erityispiirteitä, jotka muodostaisivat perusteen edellyttää hankkeelta myös YVA-menettelyä muiden lakien mukaisten lupa- ja hyväksymispäätösten lisäksi.

ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että vaikka hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, on hankkeesta vastaavan YVA-lain 31 §:n nojalla oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää. Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, että mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. ELY-keskus toteaa myös, että hankkeeseen liittyvässä suunnittelu-, kaavoitus- ja rakennuslupaprosessissa tuulivoimahankkeen ja siihen liittyvän sähkönsiirron ympäristö-, luonto- ja vesistövaikutukset sekä mahdolliset yhteisvaikutukset olemassa olevien hankkeiden kanssa tulee selvittää riittävässä laajuudessa. Hankkeesta vastaavan tulee myös pyytää lausunto vesilain mukaisen luvan tarpeesta ELY-keskukselta. Lisäksi valtakunnallisesti merkittävien alueiden (MA1-v) suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ELY-keskukselta ja museoviranomaiselta. Hankkeen osallistamisessa ja kuulemisessa tulee kiinnittää huomiota hankealueen läheisyydessä Hankasalmen ja Pieksämäen kunnanrajoihin ja kuulla tarvittavassa määrin myös em. kuntien (ja Keski-Suomen sekä Etelä-Savon maakuntien) asukkaita sekä viranomaisia.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

MUUTOKSEN HAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-lain 37 § 2 momentti)

31.5.2024

POSELY/349/2024

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Hanne Siikström ja ratkaissut johtaja Kimmo Haapalainen.

Päätöksen valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund, vesitalousasiantuntija Elina Häikiö, ympäristöylitarkastaja Jutta Mikkonen, alueidenkäytön asiantuntija Joose Oratuomi ja alueidenkäytön asiantuntija Sini Saarilahti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen

Päätös on nähtävillä sähköisenä verkko-osoitteessa www.ymparisto.fi/yva [kohdassa YVA-päätökset > Pohjois-Savo].

Lisäksi päätöksestä tiedotetaan kuulutuksella 3.6.–10.7.2024 välisen ajan Rautalammin kunnan virallisella ilmoitustaululla. Kuntaa on myös pyydetty julkaisemaan kuulutus sähköisessä muodossa omilla verkkosivuillaan. (YVA-laki 13 § 2 momentti)

Jakelu

Hankevastaava saantitodistuksin ja sähköpostilla
Rautalammin kunta (sähköpostilla)

LIITE

Valitusosoitus

31.5.2024

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja valitusoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelle tehtävällä kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 19 §:n 3 momentti).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi, asuinpaikka ja postiosoite,
- päätös, johon haetaan muutosta,
- muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä
- muutosvaatimuksen perustelut.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Pohjois-Savon ELY-keskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio
Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42500

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja POSELY/349/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/349/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Siikström Hanne 31.05.2024 10:05

Ratkaisija Haapanen Kimmo 31.05.2024 09:58